

Daire Kararları

Kamu İdaresi Türü	Belediyeler ve Bağılı İdareler
Yılı	2013
Dairesi	6
Karar No	669
İlam No	406
Tutanak Tarihi	16.5.2019
Kararın Konusu	Çeşitli Konuları İlgilendiren Kararlar

idari para cezasının rücu edilmemesi

.... tarih ve sayılı Ek İlamın ...'inci maddesi ile hüküm dışı bırakılmasına karar verilen konunun 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 50'nci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü gereğince görüşülmesinin devamına karar verildi.

Anılan Ek İlamın ...'inci maddesiyle, ".... tarih ve sayılı İlamın ...'inci maddesiyle tazminine hükmolunan konuyla ilgili olarak Temyiz Kurulunun tarih ve tutanak sayılı bozma kararı üzerine 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 55'inci maddesinin yedinci fıkrası hükmü gereğince konunun görüşülmesine karar verildi.

Anılan İlamın'inci maddesiyle, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından Belediyesi'nden tahsil edilen idari para cezası tutarının, cezaya konu olaya sebebiyet veren personele rücu edilmemesi sonucu neden olunan kamu zararı tutarı TL'nin tazminine karar verilmişti.

Bu tazmin hükmüne karşı sorumlu (Muhasebe Yetkilisi) tarafından Sayıştay Temyiz Kuruluna yapılan temyiz başvurusu üzerine anılan Kurulca tarih ve tutanak nolu ilamın'inci maddesinde "....kamu idaresinin yükümlülüklerini mevzuatına uygun bir şekilde yerine getirmemesi nedeniyle ödemek zorunda kaldığı faiz, tazminat, gecikme zammı, para cezası gibi ek malî külfetlerin kamu zararı olduğu ve tespit edilen bu nitelikteki kamu zararından bu zararın oluşmasında kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği bulunan kamu görevlilerinin sorumlu tutulması gerektiği açıktır.

İlama konu edilenSosyal Güvenlik İl Müdürlüğü tarafından Belediyesinden tahsil edilen idari para cezaları, beş farklı ödeme emri belgesine ilişkindir. İlişkili ödeme emri belgelerinin incelenmesi neticesinde, bahse konu idari para cezalarına Belediyesinin farklı Müdürlüklerinin sebep olduğu ve bu idari para cezalarının 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 8, 9, 11, 79, 85, 86, 90 ve 100. maddelerinde ifade edilen gerekli bildirimlerin zamanında yapılmaması veya gerekli bildirgelerin zamanında verilmemesinden kaynaklandığı anlaşılmıştır. 5510 sayılı Kanunun 102. maddesine istinaden uygulanan ve Belediye bütçesinden ödenen idari para cezaları nedeniyle, cezaya konu olaya sebebiyet veren personelin sorumlu tutulması gerekmesine rağmen İlamda ödemeleri gerçekleştiren Muhasebe Yetkilisi ile Üst Yönetici sorumlu tutulmuştur.

Sorumlu Muhasebe Yetkilisi savunmasında ise, Belediye bütçesinden ödenen idari para cezasının sorumlu personele rücu edilmesinin Belediye Başkanının görevi olduğunu, oluşan kamu zararında herhangi bir dâhili bulunmadığından kamu zararından sorumlu tutulmaması gerektiğini ifade etmiştir.

Esasen sayılı İlamın'inci maddesinde, Belediye tarafından idari para cezası ödenmesine neden olan kişilerin

tespit edilmediği; bunun yerine kamu zararına sebep olan görevlilere rücu etmediği gerekçesiyle Belediye Başkanı ile para cezasını ödemek zorunda kalan muhasebe yetkilisi hakkında tazmin hükmü verildiği görülmüştür. Burada, öncelikle cezaya konu olaya sebebiyet veren personele rücu işleminin değerlendirilmesi lazımdır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

“Kişisel sorumluluk ve zarar” başlıklı 12. maddesinde,

“Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır...”,

“Kişilerin uğradıkları zararlar” başlıklı 13. maddesinde,

“... ”

12 nci maddeyle bu maddede belirtilen zararların nevi, miktarlarının tespiti, takibi, amirlerin sorumlulukları ve yapılacak işlemlerle ilgili diğer hususlar Başbakanlıkça düzenlenecek yönetmelikle belirlenir.”

denilmektedir.

657 sayılı Kanunun 12. ve 13. maddeleri uyarınca 13.08.1983 tarihli ve 18134 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Devlete Ve Kişilere Memurlarca Verilen Zararların Nevi Ve Miktarlarının Tespiti, Takibi, Amirlerinin Sorumlulukları, Yapılacak Diğer İşlemler Hakkında Yönetmeliğin;

“Amaç” başlıklı 1. maddesinde,

“Bu yönetmelik memurların kasıt, kusur, ihmal ve tedbirsizlik sonucu idareye verdikleri zararlar ile kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak kişilerin uğradıkları zararların nevi ve miktarlarının tesbiti, takibi, amirlerin sorumlulukları, yapılacak işlemlerle ilgili usul ve esasları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.”,

“Amirlerin Sorumlulukları” başlıklı 9. maddesinde,

“a) Amirler, emirlerindeki memurların, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmelerini, Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almalarını temin ve takip etmekle görevli ve sorumludurlar.

b) Memurlarca verilen zararların miktarının tesbiti ve ilgililerden bu yönetmelik veya genel hükümlere göre tahsili konusunda yapılacak işlemlerin zamanında ve eksiksiz yürütülmesinden, zararı veren memurların görevli buldukları kurum ve kuruluşların o mahaldeki amirleri müteselsilen sorumludurlar.”,

“Zararların Takibi ve Yapılacak Diğer İşlemler” başlıklı 10. maddesinde,

“Zararı veren memurun amirleri, zararın vuku bulunduğu tarihi izleyen 3 gün içinde zararın konusu ile memurun sorumluluğunu belirten tüm bilgi ve belgeleri, o kurum ve kuruluşun en üst yöneticisine iletirler. En üst yöneticiler bilgi ve belgelerin kendilerine intikal ettiği tarihi izleyen 10 gün içinde bu yönetmeliğin 7 nci maddesinde belirtilen usul ve esaslar uyarınca zarar miktarını tesbit ettirirler.

Zarar miktarının bu yönetmeliğin 8 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen miktarı geçmediği hallerde, zararlarla ilgili belgeler en üst yöneticiler tarafından karar verilmek üzere ilgili disiplin amirine, gerektiğinde yetkili disiplin kuruluna gönderilir. Ayrıca zarar veren memurdan ödemeyi kabul edip etmediği hususunda yazılı beyanda bulunması istenir. Bu işlemler en geç 10 gün içinde tamamlanır.

Yukarıdaki fıkra kapsamına giren miktardaki zararları ödemeyi kabul eden memurlar hakkında düzenlenen dosya disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulunca dosyanın intikalini izleyen 10 gün içinde incelenip karara bağlanır. Kararda

aylıklardan yapılacak kesinti miktarı ve taksit sayısı belli edilir.

İdareye verdikleri zararı ödemeyi kabul etmeyen memurlar hakkında genel hükümlere göre takibat yapılmak ve dava açılmak üzere zarara ait bütün bilgi ve belgeler kurum ve kuruluşun en üst yöneticilerince konuyla ilgili mercilere gönderilir.”

hükümleri yer almaktadır.

Anılan mevzuat hükümlerine göre, rücu mekanizmasının işletilmesinden kaynaklanan sorumluluk, zararı veren memurların görevli buldukları kurum ve kuruluşların o mahaldeki amirlerine aittir. Buna göre, zararı veren memurun amirleri, zararın vuku bulduğu tarihi izleyen 3 gün içinde zararın konusu ile memurun sorumluluğunu belirten tüm bilgi ve belgeleri, o kurum ve kuruluşun en üst yöneticisine iletir ve en üst yöneticiler de bilgi ve belgelerin kendilerine intikal ettiği tarihi izleyen 10 gün içinde anılan Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar uyarınca zarar miktarını tespit ettirirler.

Her ne kadar sorumlu Muhasebe Yetkilisi savunmasında, Belediye bütçesinden ödenen idari para cezasının sorumlu personele rücu edilmesinin Belediye Başkanının görevi olduğunu ifade etmiş olsa da, anılan mevzuat hükümlerine göre rücu mekanizmasının işletilmesinden kaynaklanan sorumluluk, zararı veren memurların görevli buldukları kurum ve kuruluşların o mahaldeki amirlerine aittir. 5018 sayılı Kanununun 31. maddesindeki “Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.” hükmü uyarınca da, söz konusu amirler ilişkili ödeme emri belgelerinden tespit edilebilen farklı Müdürlüklerdeki Harcama Yetkilileridir. Söz konusu olayda, ilgili Harcama Yetkilileri zararın vukubulduğu tarihi izleyen 3 gün içinde zararın konusu ile memurun sorumluluğunu belirten tüm bilgi ve belgeleri, Belediye Başkanına iletmediklerinden, konuyla ilgili herhangi bir bilgisi olmayan Belediye Başkanı sorumlu tutulamaz.

Ayrıca, sorumlu Muhasebe Yetkilisi savunmasında, kendisinin sorumlu olmadığını ifade etmiştir. Anılan mevzuat hükümlerine göre, memurların kasıt, kusur, ihmal ve tedbirsizlik sonucu idareye verdikleri zararların nevi ve miktarlarının tespiti ve takibi sürecinde Muhasebe Yetkilisinin sorumluluğu bulunmadığından, Muhasebe Yetkilisi'nın sorumlu tutulması da mümkün değildir.

Bu nedenle, Belediye Başkanı ile Muhasebe Yetkilisi üzerine yüklenen tazmin hükmünün sorumluluk yönünden BOZULMASINA ve yukarıda belirtilen hususlar doğrultusunda; Belediye Başkanı ve Muhasebe Yetkilisinin sorumluluklarının kaldırılmasını ve 5510 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde ifade edilen gerekli bildirimlerin zamanında yapılması görevini aksatmak suretiyle kamu zararına neden olan esas sorumluların tespit edilmesini teminen yeniden hüküm tesisi için dosyanın ilgili Dairesine Tevdiine” karar verilmiştir.

Temyiz Kurulunun anılan kararına istinaden Denetçisince düzenlenen Ek Rapor ve eklerinin incelenmesi sonucunda;

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından Belediyesi'nden tahsil edilen idari para cezası tutarının, cezaya konu olaya sebebiyet veren personele rücu edilmediği görülmüştür.

Denetçi tarafından; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 71'inci maddesindeki kamu zararı tanımına ve kamu zararının belirlenmesinde esas alınan kriterlere uygun olarak sorumluların kasıt, kusur veya ihmalleri ve kamu zararının varlığı tam olarak belirlenemediğinden hesap ve işlemlerin mevzuata uygunluğuna karar verilmesi,

Söz konusu kamu zararına sebebiyet veren kamu görevlilerinin tespiti, kurum üst yöneticisinin yaptıracağı idari soruşturma neticesinde mümkün olacağından ve ilgili idari soruşturmanın tarafınca yapılması mevcut mevzuat hükümleri karşısında mümkün olmadığından, gerekli idari soruşturmanın yapılmasını teminen, konunun İçişleri Bakanlığına ve halen görev başında bulunan Belediyesi Üst Yöneticisine bildirilmesi,

istenmişse de;

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun;

“Kişisel sorumluluk ve zarar” başlıklı 12'nci maddesinde, “Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar. Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır...”,

“Kişilerin uğradıkları zararlar” başlıklı 13’üncü maddesinde, “...

12 nci maddeyle bu maddede belirtilen zararların nevi, miktarlarının tespiti, takibi, amirlerin sorumlulukları ve yapılacak işlemlerle ilgili diğer hususlar Başbakanlıkça düzenlenecek yönetmelikle belirlenir.”

denilmektedir.

657 sayılı Kanun’un 12 ve 13’üncü maddeleri uyarınca 13.08.1983 tarih ve 18134 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Devlete ve Kişilere Memurlarca Verilen Zararların Nevi ve Miktarlarının Tespiti, Takibi, Amirlerinin Sorumlulukları, Yapılacak Diğer İşlemler Hakkında Yönetmeliğin;

“Amirlerin Sorumlulukları” başlıklı 9’uncu maddesinde, “a) Amirler, emirlerindeki memurların, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmelerini, Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almalarını temin ve takip etmekle görevli ve sorumludurlar.

b) Memurlarca verilen zararların miktarının tesbiti ve ilgililerden bu yönetmelik veya genel hükümlere göre tahsili konusunda yapılacak işlemlerin zamanında ve eksiksiz yürütülmesinden, zararı veren memurların görevli oldukları kurum ve kuruluşların o mahaldeki amirlerinin müteselsilen sorumludurlar.”,

“Zararların Takibi ve Yapılacak Diğer İşlemler” başlıklı 10’uncu maddesinde, “Zararı veren memurun amirleri, zararın vuku bulduğu tarihi izleyen 3 gün içinde zararın konusu ile memurun sorumluluğunu belirten tüm bilgi ve belgeleri, o kurum ve kuruluşun en üst yöneticisine iletirler. En üst yöneticiler bilgi ve belgelerin kendilerine intikal ettiği tarihi izleyen 10 gün içinde bu yönetmeliğin 7 nci maddesinde belirtilen usul ve esaslar uyarınca zarar miktarını tesbit ettirirler.

Zarar miktarının bu yönetmeliğin 8 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen miktarı geçmediği hallerde, zararlarla ilgili belgeler en üst yöneticiler tarafından karar verilmek üzere ilgili disiplin amirine, gerektiğinde yetkili disiplin kuruluna gönderilir. Ayrıca zarar veren memurdan ödemeyi kabul edip etmediği hususunda yazılı beyanda bulunması istenir. Bu işlemler en geç 10 gün içinde tamamlanır.

Yukarıdaki fıkra kapsamına giren miktardaki zararları ödemeyi kabul eden memurlar hakkında düzenlenen dosya disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulunca dosyanın intikalini izleyen 10 gün içinde incelenip karara bağlanır. Kararda aylıklardan yapılacak kesinti miktarı ve taksit sayısı belli edilir.

İdareye verdikleri zararı ödemeyi kabul etmeyen memurlar hakkında genel hükümlere göre takibat yapılmak ve dava açılmak üzere zarara ait bütün bilgi ve belgeler kurum ve kuruluşun en üst yöneticilerince konuyla ilgili mercilere gönderilir.”

hükümleri yer almaktadır.

Anılan mevzuat hükümlerine göre, rücu mekanizmasının işletilmesinden kaynaklanan sorumluluk, zararı veren memurların görevli oldukları kurum ve kuruluşların o mahaldeki amirlerine aittir. Buna göre, zararı veren memurun amirleri, zararın vuku bulduğu tarihi izleyen 3 gün içinde zararın konusu ile memurun sorumluluğunu belirten tüm bilgi ve belgeleri, o kurum ve kuruluşun en üst yöneticisine iletir ve en üst yöneticiler de bilgi ve belgelerin kendilerine intikal ettiği tarihi izleyen 10 gün içinde anılan Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar uyarınca zarar miktarını tespit ettirirler.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 31’inci maddesindeki “Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.” hükmü uyarınca da, söz konusu amirler ilişkili ödeme emri belgelerinden tespit edilebilen farklı Müdürlüklerdeki Harcama Yetkilileridir.

Temyiz Kurulu kararında da bahsedildiği üzere 5510 sayılı Kanun’un ilgili maddelerinde ifade edilen gerekli bildirimlerin zamanında yapılması görevini aksatmak suretiyle kamu zararına neden olan esas sorumlular hakkında gerekli işlemi yapmayan amirlerin tespit edilmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, Belediyesi’nce 5510 sayılı Kanun’un ilgili maddelerinde ifade edilen gerekli bildirimlerin zamanında yapılması görevini aksatmak suretiyle gecikme cezası ödenmesine sebep olan sorumlular hakkında bahsi geçen Yönetmelik kapsamında işlem yapmayan amirlerin belirlenmesi ve konuya ilişkin savunmaları alınarak Denetçisince düzenlenecek ek raporun Dairemize intikaline değin konunun hüküm dışı bırakılmasına”,

karar verilmişti.

Bu defa düzenlenen konuya ilişkin ek rapor ve eklerinin incelenmesi sonucunda;

.... Belediyesi tarafından Sosyal Güvenlik Kurumu'na 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 8, 9, 11, 79, 85, 86, 90 ve 100'üncü maddelerinde hüküm altına alınan gerekli bildirimlerin zamanında yapılmaması veya gerekli bildirelerin zamanında verilmemesinden Belediyeye TL idari para cezası uygulandığı ve uygulanan bu para cezasının da bildirim görevini zamanında yerine getirmeyen ilgili personele rücu edilmediği görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Kişisel sorumluluk ve zarar" başlıklı 12'nci maddesinde "Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır." hükmü bulunmaktadır.

657 sayılı Kanun'un 12 ve 13'üncü maddeleri uyarınca 13.08.1983 tarihli ve 18134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Devlete ve Kişilere Memurlarca Verilen Zararların Nevi ve Miktarlarının Tespiti, Takibi, Amirlerinin Sorumlulukları, Yapılacak Diğer İşlemler Hakkında Yönetmeliğin;

"Amirlerin Sorumlulukları" başlıklı 9'uncu maddesinde, Memurlarca verilen zararların miktarının tespiti ve ilgililerden bu yönetmelik veya genel hükümlere göre tahsili konusunda yapılacak işlemlerin zamanında ve eksiksiz yürütülmesinden, zararı veren memurların görevli buldukları kurum ve kuruluşların o mahaldeki amirlerinin müteselsilen sorumlu oldukları; "Zararların Takibi ve Yapılacak Diğer İşlemler" başlıklı 10'uncu maddesinde, zararı veren memurun amirlerinin, zararın vuku bulduğu tarihi izleyen 3 gün içinde zararın konusu ile memurun sorumluluğunu belirten tüm bilgi ve belgeleri, o kurum ve kuruluşun en üst yöneticisine iletceği, en üst yöneticilerin bilgi ve belgelerin kendilerine intikal ettiği tarihi izleyen 10 gün içinde bu yönetmeliğin 7'nci maddesinde belirtilen usul ve esaslar uyarınca zarar miktarını tespit ettirecekleri, zarar miktarının en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmediği hallerde, zararlarla ilgili belgelerin en üst yöneticiler tarafından karar verilmek üzere ilgili disiplin amirine, gerektiğinde yetkili disiplin kuruluna gönderileceği, ayrıca zarar veren memurdan ödemeyi kabul edip etmediği hususunda yazılı beyanda bulunmasının istenileceği, Bu işlemlerin ise en geç 10 gün içinde tamamlanacağı; en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararları ödemeyi kabul eden memurlar hakkında düzenlenen dosyanın intikalini izleyen 10 gün içinde disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulunca incelenip karara bağlanacağı kararda aylıklardan yapılacak kesinti miktarı ile taksit sayısının belirtileceği; İdareye verdikleri zararı ödemeyi kabul etmeyen memurlar hakkında genel hükümlere göre takibat yapılmak ve dava açılmak üzere zarara ait bütün bilgi ve belgelerin kurum ve kuruluşun en üst yöneticilerince konuyla ilgili mercilere gönderileceği ifade edilmiştir.

Kurumca ödenen idari para cezası tutarının bu cezaya kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu sebebiyet veren kamu görevlilerine rücu edilmesi kanuni bir zorunluluk olmakla birlikte, idarenin uğradığı zararın ilgili kamu görevlisine rücu edilebilmesi için, oluşan idare zararının, kamu görevlisinin kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu ortaya çıkıp çıkmadığı hususunun tespit edilmesi gerekmektedir. Zira, oluşan kamu zararında ilgili kamu görevlisinin kasıt, kusur veya ihmali söz konusu değilse rücu müessesesinin işletilmesi de mümkün görülmemektedir.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne TL tutarındaki idari para cezasının ödenmesinde; ilgili kamu görevlilerinin kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliklerinin söz konusu olup olmadığının ve idare zararının rücu edilmesinin gerekip gerekmediğinin, üst yönetici tarafından görevlendirilmiş disiplin kurulunca tespit edilmesi gerekirken edilmemesi sonucu TL kamu zararına neden olunmuşsa da bu kamu zararı tutarı faiziyle birlikte tahsil edilmiştir.

Bu nedenle;

.... tarih ve sayılı Ek İlamın ...'inci maddesi ile verilen hüküm dışı kararının kaldırılmasına,

Kamu zararı tutarı TL'nin tarih ve ... yevmiye numaralı Muhasebe İşlem Fişi ile TL, tarih ve yevmiye numaralı Muhasebe İşlem Fişi ile TL, TL olarak tahsil edildiğinden konu hakkında ilişilecek husus kalmadığına,

oy birliğiyle karar verildi.

